

מזוונות הבנות וצרכיהן כגון כסות ומלבוש — אם היה האב עני, נותנים כפי המפורט לעיל (סד): במשרה את אשתו על ידי שלישי. ואם הנכסים מרובים — הכל לפי הכבוד. ואין הדבר תלוי בדעתו של אב, שהרי הוא חייב זאת מתנאי כתובה ואינו תלוי ברצונו.

ב. הבנות שבגרו עד שלא נישאו, או שנישאו עד שלא בגרו — לדברי רבי לא איבדו פרנסתן ולרבי שמעון בן אלעזר איבדו. כיצד הן עושות — שוכרות להן בעלים ומוציאים להן פרנסתן. ודוקא כשנישאו בנערות, אבל בקטנות, כגון יתומה שהשיאה אמה או אחיה, אפילו נישאה מדעת, לדברי הכל יכולה היא משתגדיל להוציא מידם מה שראוי להנתן לה.

אמר רב נחמן בשם רב הונא: הלכה כרבי. ודוקא אם מחתה, (שאמרה קודם שתבגור, זה שאני שותקת ואיני תובעת הפרנסה, מפני שעדיין לא נודמן לי בעל, אבל כשיודמן לי בעל אתבע פרנסתי. ר"י מגאש) אבל לא מחתה — איבדה פרנסתה כאשר נישאה או בגרה. ואם היתה ממשיכה ליוון מן האחים, אינה צריכה למחות אלא אם כן בגרה וגם נישאת.

דפים סח — טט

קכח. א. האם גובים פרנסה ומזוונות הבנות מנכסים משועבדים?

ב. מה בין פרנסה (= נדוניה) למזוונות הבנות?

א. מעשים בכל יום שמוציאים לפרנסה מנכסים משועבדים, בין באחים שמכרו בין שמשכנו. וכן השיב רבי לשאלת רב. ואילו רבי יוחנן אמר אין מוציאים. (ונסתפקו בגמרא אם שמע רבי יוחנן את דעתו של רבי ולא קיבלה, או שמא לא שמע ואילו היה שומע היה מקבל).
אין מוציאים למזון האשה והבנות מנכסים משועבדים — מפני תיקון העולם, לפי שאין כתובים ואין קצובים. (עפ"י גטין מח:).

גביית פרנסה ומזוונות ממטלטלין — נתבאר לעיל ג-נא.

ב. כאמור לעיל, מעשים בכל יום מוציאים לפרנסה ממשועבדים, ואין מוציאים למזוונות. האומר אל יזונו בנותיו מנכסיו — אין שומעים לו, שהשתעבד לכך בתנאי כתובה. אל יתפרנסו בנותיו מנכסיו — שומעים לו.

לדברי רבי, נישאו או בגרו הבנות — איבדו מזוונותיהם ולא איבדו פרנסתם, כנ"ל.
לדברי רבי יהודה לעיל, בפרנסה אומדים דעתו של האב אם נותן הרבה או מעט, משא"כ במזוונות.

דף סט

קכט. א. מי שמת והניח בנות ובן וקדמה אחת ונטלה עישור נכסים ולא הספיקה שניה לגבות עד שמת הבן — האם נוטלת עישור נכסים?

ב. הבת הנוטלת עישור נכסים, האם עשאה כירשת שאי אפשר לסלקה במעות או בנכס אחד, או דינה כבעל חוב, של האב או של הבנים?

ג. המוסר מעות לפלוני בשביל בתו, לקנות לה שדה או ליתן לה נדוניה, והיא אומרת נאמן עלי בעלי, תנו לו המעות — האם שומעים לה אם לאו?

א. מי שמת והניח שתי בנות וכן וקדמה הראשונה ונטלה עישור נכסים, ולא הספיקה שניה לגבות עד שמת הבן — אמר רבי יוחנן: שניה ויתרה. ופירשו טעמו משום רווח שהרויחה במחצית מהנכסים במות הבן. ורבי חנינא חולק.

התוס' כתבו להסתפק כשיש עשר בנות שאינן מרויחות כלום במות הבן, האם נוטלות השאר עישור נכסים או ויתרו וכולן חולקות בשוה.

ב. אמר רב אשי, וכן חזר ונקט אמימר: בת בעישור נכסים כבעלת-חוב היא ואינה כיורשת, ואפשר לסלקה במעות או בקרקע אחת. והוכיחו מהוראת רבינא שהיא כבעלת חוב של האחים, הלכך גובה מהם בינונית וללא שבועה, ואינה כבעלת-חוב האב שדינו לגבות מהיתומים זיבורית בשבועה.

מת הבן בחיי האב והניח בן אחריו — לפרש"י הבת גובה מבן הבן זיבורית בשבועה, כדין הבא ליפרע מנכסי יתומים. ותורא"ש חולק וסובר שבן הבן בא במקום הבן, והרי הבת בעלת חוב שלו. (וע' שערי שמועות).

ג. המשליש מעות לבתו והיא אומרת נאמן בעלי עלי — לדברי רבי מאיר יעשה השליש מה שהושלש בידו, שמצוה לקיים דברי המת. רבי יוסי אומר: שומעים לה, שהרי גם אם קנו שדה ונתנו לה יכולה היא למכרו. ופירשו בגמרא מחלוקתם מן האירוסין ובגדולה, אבל לאחר שנישאת דברי הכל הרשות בידה. ובקטנה, בין מן האירוסין בין מן הנישואין אין שומעין לה, שאין מעשה קטנה כלום.

רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יוסי. רבא אמר רב נחמן: הלכה כרבי מאיר.

יש אומרים שלא נאמר דין זה אלא כשיש יורשים אחרים חוץ מהבת, אבל אם הבת יורשת מן הדין, אם היא גדולה אין מתחשבים בדברי המת, כי מיד זכתה בממון מכת הירושה ונטלה השלישות. (עפ"י ר"מ הלוי — מובא בשטמ"ק. ושם כתב שמרש"י אין נראה כן. [וב'בית אהרן' העיר שיש לדייק כר"מ הלוי מלשון רש"י 'בקטנן'. וע' באג"מ 'יו"ד ח"ג קמח) שמש"כ רש"י 'בקטנן' לאו דוקא]. וגם מדברי הרמ"א (חו"מ רלה; רצ, כו) שאין נוקט כן להלכה. ע"ש בבית אהרן).

דין אבל המיסב בראש — במועד קטן כח.

דפים סט — ע

קל. האומר 'תנו שקל לבני בכל שבוע'; אל תתנו אלא שקל בכל שבוע' ומת והם יורשיו, האם נותנים להם יותר כשהם נצרכים לכך?

שנו בברייתא, האומר 'תנו שקל לבני בשבת', והם ראויים לסלע, שאינם ניוונים בפחות — נותנים להם סלע, (שאילו היה יודע שיתייקרו המזונות ויצטרכו לסלע לא היה אומר כן). ואם אמר 'אל תתנו להם אלא שקל' — אין נותנים להם אלא שקל. ואם אמר 'אם מתו יירשו אחרים תחתיהם', בין שאמר 'תנו... בין שאמר 'אל תתנו... אין נותנים להם אלא שקל.

אילפא העמיד ברייתא זו כרבי מאיר שאמר מצוה לקיים דברי המת. ורב חסדא אמר בשם מר עוקבא שלהלכה בין שאמר 'תנו' ובין שאמר 'אל תתנו' נותנים להם כל צורכם. ואפילו לרבי מאיר — שלא אמר כן אלא לזרזם שיחזרו אחר מזונותיהם אבל באמת נוה לו שיתנו להם כל צרכם.

א. אמר רבנו תם (וכן שיטת ר"י בב"ב קמט.): אין אומרים 'מצוה לקיים דברי המת' אלא כשהושלש מתחילה לכך. אי נמי, דוקא בשמת נותן בחיי מקבל).

ב. כתב המרדכי (פ"ח דבבא בתרא) אעפ"י שמצוה לקיים דברי המת, אין כאן קנין וזכות ממון, ואם קידש אשה באותו ממון אינה מקודשת, אלא שיש מצוה על היורשים לקיים דבריו, וגם בית דין כופים אותם לקיים המצוה. (ע"ע בית אהרן).